

PROCÉS CREATIU DEL DISCURS

.....QUE PRIMERAMENT HAGUÉS DE DESCOBRIR EL QUE DIRIA, TOT SEGUIT DISTRIBUIR I ACORDAR LA MATÈRIA TROBADA, NO SOLAMENT AMB ORDRE, ANS TAMBÉ AMB PES I SENY, LLAVORS ENCARA VESTIR-LA I AGENÇAR-LA D'ESTIL, DESPRÉS TANCAR-LA A LA MEMÒRIA, A LA FI, PRONUNCIAR-LA AMB DIGNITAT I GRÀCIA,

Ciceró, *De Oratore*

INVENTIO	Tema i idees (Pluja d'idees)
DISPOSITIO	Estructuras idees
ELOCUTIO	Buscar paraules i frases que per al ritme, musicalitat i harmonia
MEMORATIO	Mmeoritzar discurs i no improvitzar
ACTIO	Fer discurs

PARTS DEL DISCURS

ENCARA HAVIA APRÈS I SABIA QUE, ABANS D'ENCETAR LA MATÈRIA, AL COMENÇAMENT CALIA ATREURE LES VOLUNTATS DELS OIENTS, TOT SEGUIT MOSTRAR L'ASSUMpte, DESPRÉS ESTABLIR LA CONTROVÈRSIA, LLAVORS CONFIRMAR EL QUE ENS PROPOSÉSSIM, POSTERIORMENT REFUTAR EL QUE ELS CONTRADIRIA, I AL CAP DARRER DEL DISCURS, AMPLIFICAR I REALÇAR EL QUE ÉS A FAVOR NOSTRE, I EL QUE ÉS FAVORABLE ALS ADVERSARIS AFEBLIR I ROMPRE.....

Ciceró, *De Oratore*

PROEMIUM	Inclinar públic a favor teu	EXORDIUM
EXPOSITIO	Presentar el tema	NARRATIO
ARGUMENTATIO	Presentar atguments a favor	CONFIRMATIO
	Presentar arguments en contra per refutar-los	REFUTATIO
PETITIO	Objectiu i punt finals del discurs	PERORATIO

En el primer discurs contra Verres, Ciceró es presenta com acusador en la causa i caldrà que els jutges l'elegeixin a ell i no a Quint Cecili per a dur a terme l'acusació. A quina part del discurs correspondrien els fragments següents?? Raoneu la vostra resposta.

Per la qual cosa, jutges, a vosaltres pertany d'escollir aquell que cregueu que més fàcilment pot sostenir la magnitud de la causa i dels judici, amb la seva lleialtat, diligència, talent i autoritat. Si vosaltres m'anteposeu Quint Ceclii, jo no em creuré postergat en dignitat; però que el poble romà no pensi que una acusació tan honorada, tan seriosa, tan activa no us ha plagut a vosaltres ni plau als del vostre ordre; pareu-hi esment.

Aprèn de mi, ja que aquesta és la primera ocasió d'aprendre que has tingut en la teva vida, quina multitud de qualitats ha de reunir aquell que acusa un altre; de totes aquestes qualitats, si una o altra en reconeixes en tu, jo voluntàriament et concediré això mateix que demanes

En aquest punt, si tu dius que has estat damnificat per Verres, t'ho consentiré i t'ho concediré; però si et querelles perquè t'han fet una injustícia, jo ho negaré i sostindré el contrari; en últim cas, d'aquesta injustícia que t'han fet, ningú de nosaltres no ha d'ésser jutge més sever que tu mateix a qui es diu que fou feta.

Si algú de vosaltres, jutges, o dels que són aquí presents, se sorprèn, tal vegada que jo, que durant tants d'anys m'he comportat en les causes i judicis públics, de tal manera que he defensat molta gent i mai no he acusat ningú, ara, sobtadament mudant de procedir, descendeixo a fer d'acusador, aquest home, quan estarà ben assabentat de la causa i motiu de la meva determinació, al mateix temps aprovarà el que faig i entindrà que en aquesta causa precisament no hi havia ningú que tingués més carrera que jo, per a intentar l'acció.

Diuen que Gaius Verres, per espai de tres anys barrejà la província de Sicília, devastà les ciutats dels sicilians, destruï les cases, espolià els temples. Són aquí presents, alcen la querella els sicilians tots; és en la meva lleialtat, que tenen ben coneguda perquè l'han provada, que cerquen un refugi; és per la meva mitjanceria que recaptin un auxili de vosaltres i de les lleis del poble romà; és a mi que han volgut per defensor en llurs calamitats, per venjador de llurs injúries, per mandatari de llur dret, per advocat de llur causa.

ORATÒRIA: CICERÓ

BIOGRAFIA

HOMO NOUUS

UIR BONUS DICENDI PERITUS

Ciceró va néixer l'any a, una petita ciutat del Laci. Malgrat ser fill d'una família sense molt recursos, el seu talent el va dur a Roma on va rebre els ensenyaments del cèlebre orador Licini Cras, del jurista Escèvola i del retòric Moló de Rodes. Va ampliar els seus estudis a Grècia i de tornada a Roma va iniciar una carrera política vertiginosa. Va exercir tots els càrrecs polítics fins que l'any 63 aC el seu cursus honorum va culminar amb el ^{Consulat}..... Afí als optimates va donar suport a ^{Pompeu}..... . Aquest suport li va comportar un exili forçós, la confiscació de tots els seus béns i la destrucció de la seva casa. Quan va tornar de nou a Roma i, un cop vençut Pompeu, va apartar-se de la política. Mentre ^{Cèsar}... dirigia Roma, va dedicar-se a escriure tractats i a la jurisprudència. Després de la mort de ^{Cèsar}....., Ciceró va enfrontar-se a l'ambició de Marc Antoni de succeir Cèsar i va pronunciar contra ell discursos duríssims. L'aliança entre Marc Antoni, ^{Octavi}..... i ^{Lèpid}..... (segon triumvirat) va comportar la fi de Ciceró, al qual uns sicari de Marc Antoni van assassinar. El seu cap i la seva mà drete es van exposar al fòrum com a escarni públic.

OBRES

Si **De República** és un tractat sobre el sistema polític republicà, si **In M. Antonium** són els 14 discursos que Ciceró va pronunciar en contra de Marc Antoni, si **Ad Quintum** són el recull de cartes que va escriure al seu germà Quint i si **Pro lege Manilia** es tracta d'un discurs en favor de la llei proposada per Manili segons la qual es concedia a Pompeu plens poders militars, classifica les obres de Ciceró següents

De Natura Deorum
Pro Milone
Ad Atticum
De Republica
Pro Sulla
De Oratore

Brutus
In Catilinam
De Diuinatione
In Verrem
Pro Archia Poeta
De Senectute

Ad Familiares
De Legibus
Ad Brutum
De Amicitia
In M. Antonium
Pro M. Marcello

DISCURSOS	CARTES	TRACTATS			
		POLÍTICS	MORALS	RELIGIOSOS	RETÒRICA
			De amicitia		Brutus

PRO

AD

DE

A quin grup d'obres correspon cadascun dels fragments següents?

Així és que deixaré de banda els primers fets de la vida d'aquest home, tan vergonyosos i deshonorants. Ni un mot no em sentirà dir de la ignomínia de la seva infància; ni un mot, de la seva adolescència impura: de quina mena fou, bé us en recordeu, o si no, us en podeu fer idea pel fill que ha format a semblança seva. Deixaré de banda totes aquelles coses que em semblaran lletges de dir i pararé esment, no sols a allò que convé que ell senti, sinó encara a allò que a mi em convé de dir.

Però en l'orador es requereix l'agudesia dels dialèctics, els conceptes dels filòsofs, el llenguatge gairebé dels poetes, la memòria dels juriconsults, la veu dels tràgics, els gestos si fa no fa dels actors cabdals.

No obstant, quan hi penso, trobo quatre motius, sobre els quals es funden tots aquells qui diuen que la vellesa és infeliç, i són: primerament, que ella ens aparta dels negocis; segonament, que ens afebleix el cos; tercerament, que ens priva de gairebé tots els plaers; quartament, que és veïna de la mort. Però examinem ara, si us sembla bé, quina és la força i la solidesa de cada un d'aquests diferents motius.

Marc Tul·li Ciceró saluda la seva estimada Terència

Si estàs bé de salut, molt bé; jo també em trobo bé. M'agradaria que vigilessis molt diligentment la teva salut, perquè m'han escrit i comentat que has tingut febre sobtadament. Em va plaure molt que m'informessis ràpidament de la carta de Cèsar. De la mateixa manera, en el futur, si et calgués alguna cosa o si passés alguna cosa nova, fes-m'ho saber. Procura estar bé de salut. Adéu. Lliurat el 2 de juny.

A quina obra corresponen les temàtiques següents?

Seguint el model de Plató, diàleg entre Brutus (l'assassí de Cèsar) , Àtic i el mateix Ciceró, on s'explica la història de l'eloqüència romana des del seu començament.

Discurs judicial pronunciat davant el tribunal en contra de Cai Verres, polític romà conegut pel seu govern despòtic a l'illa de Sicília.

Defensa del poeta grec Archias, el qual malgrat el seu origen grec aspirava a la ciutadania romana. En aquest discurs Ciceró aprofita per fer un elogi de les lletres i de la poesia.

Quatre discursos en els quals s'acusa Catilina d'encapçalar una conjuració contra la República.

Quin tractat encapçalen aquests fragments?

Itaque tum Scaevola, cum in eam ipsam mentionem incidisset, exposuit nobis sermonem Laeli de amicitia, habitum ab illo secum et cum altero genero, C. Fannio, Marci filio, paucis diebus post mortem Africani. Eius disputationis sententias memoriae mandavi¹, quas hoc libro exposui arbitrato meo;

Sed de ceteris et diximus multa et saepe dicemus; hunc librum ad te de senectute misimus. Omnem autem sermonem tribuimus non Tithono, ut Aristo Cius, (parum enim esset auctoritatis in fabula), sed M. Catoni seni, quo maiorem auctoritatem haberet oratio; apud quem Laelium et Scipionem facimus admirantis quod is tam facile senectutem ferat, eisque eum respondentem.

Cum multae res in philosophia nequaquam satis adhuc explicatae sint, tum perdifficilis, Brute, quod tu minime ignoras, et perobscura quaestio est de natura deorum, quae et ad cognitionem animi pulcherrima est et ad moderandam religionem necessaria. De qua [cum] tam variae sint doctissimorum hominum tamque discrepantes sententiae, magno argumento esse debeat [ea] causa, principium philosophiae ad h^{*} scientiam, prudenterque Academici a rebus incertis adsensionem cohibuisse